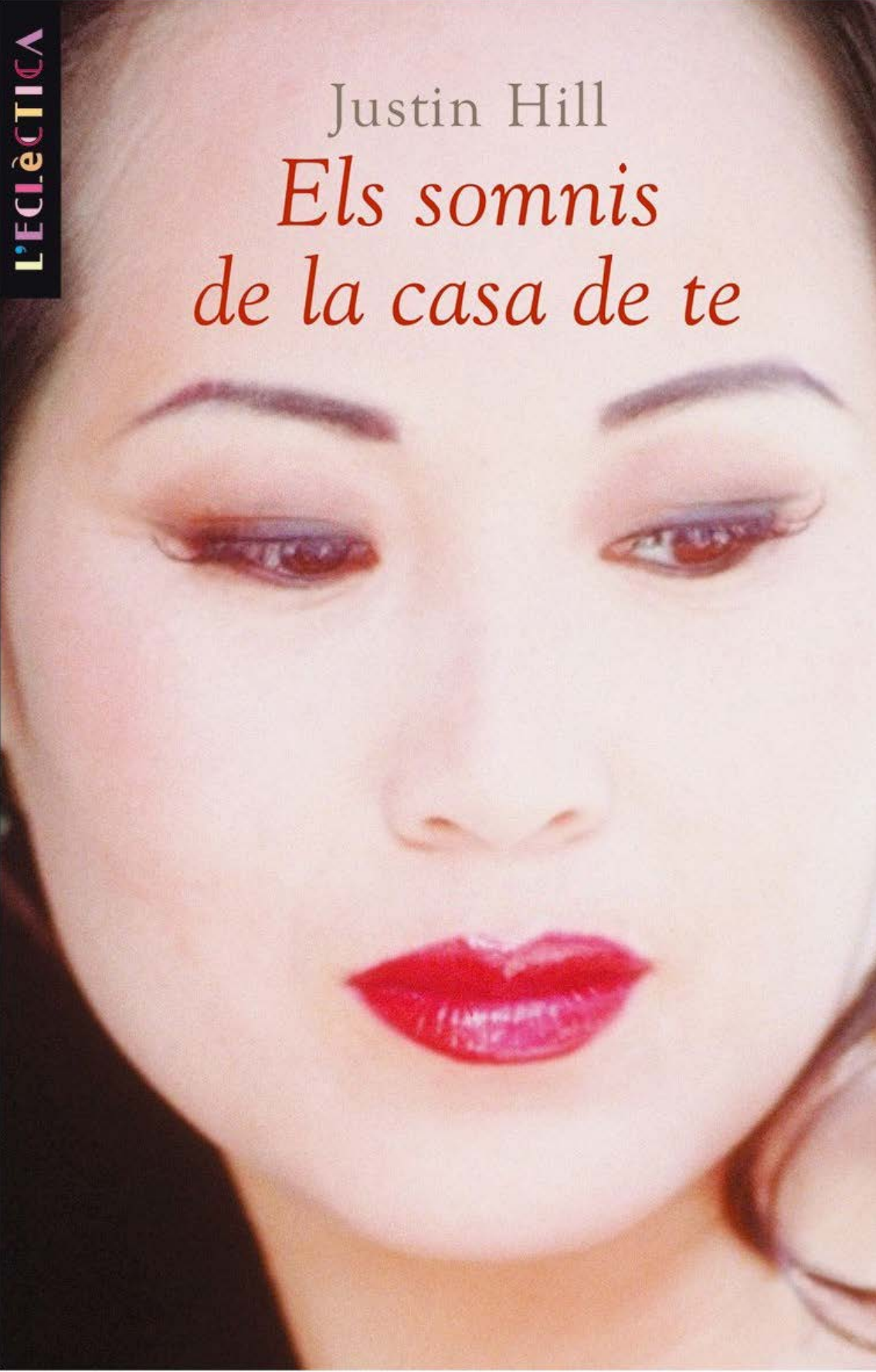

Justin Hill

*Els somnis
de la casa de te*

Durant dues setmanes, l'esclat dels petards havia esgallat la foscor de l'hivern a la fàbrica del Coet Espacial Número Dos de Shaoyang. La catorzena i darrera nit era la Festa dels Fanalets: amants esperançats portaven el cor en fanalets de pell de papallona nocturna, que se sacsejaven com peixos que pengen de l'ham, a la punta de llargues canyes. Un riu d'estrelles solcava la nit, les espelmes s'anaven consumint sense interrupció i, després de la mitjanit, pels carrers vagarejaven esperits solitaris amb desesperació creixent, a la recerca de la parella perfecta, que potser no apareixeria mai.

L'endemà al matí, la ràdio va anunciar la fi de la festa, alhora que els xiquets buscaven entre la glaçada els darrers morterets sense explotar i els feien esclatar enmig d'una desmanegada batalla de descàrregues irregulars. A tres quarts de vuit del matí, hora de Pequín, Li, el secretari del Partit, es va despertar de sobte d'un somni verd i fred que l'havia fet tornar, com un naufrag, a l'any 1967, i que l'havia deixat perplex i nerviós. Era la quarta vegada en les darreres quatre setmanes que aquell mateix somni li omplia de confusió la ment adormida, i aquesta darrera volta es va quedar ajagut, tremolant i pensatós, i es va examinar per si trobava senyals de bogeria.

Al seu costat, Núvol de Tardor, la seua dona, dormia embolcada amb edredons de cotó, amb el cap tirat enrere i la boca oberta. Li, el secretari del Partit, es va alçar i va obrir la finestra per sentir la glaçada a la pell. Bufava una gèlida brisa matinal; els petards estripaven el silenci esporàdicament. Quan li picà el nas per l'olor de la pólvora, es fregà els ulls i, en tornar-los a obrir, veié la neu blanca esquixada de pètals de paper que havien caigut, freds i rojos.

Li, el secretari del Partit, va mirar de dur a terme les seues ocupacions matinals com si no haguera passat res en absolut. Va escurar-se el coll al lavabo i després va asseure's a fer de ventre

amb un moviment llarg i fluid i va torçar-se amb un tros de paper de diari. S'escorcollà a l'espill la cara arrugada com una nou i es rascà el mentó, on els pèls de la barba se li eriçaven per defensar-se del fred. Va encendre's un cigarret i va fumar, tot maldant per comportar-se amb normalitat.

Durant el desdejuni, Núvol de Tardor coïa al vapor cinc panets farcits de pasta de dàtil i va omplir dos bols de brou d'arròs dolç, estampat de gínjols rojos i tremel·lal blanca. S'esplaiava xarrupant, i ell xarrupava per a correspondre-li. Xarrup, xarrup, feia la seua conversa matinal. Al pis del costat, des del balcó de formigó, Madam Fan feia serenates d'òpera de Pequín al món. Tenia una veu estrident i bella, i entonava cada nota de les àries amb perfecció. Aquest matí, cantava el soliloqui de la monja jove, de *L'abric de pell blanca*:

Sóc una monja jove, de setze anys d'edat,
m'afaitaren el cap quan era una jove donzella

Li, el secretari del Partit, xarrupava, i la seua dona li contestava xarrupant.

M'afaitaren el cap quan era una jove donzella.
Quan la bellesa i la joventut ja hagen passat
qui voldrà casar-se amb una vella xaruga?

—Ella ja fa anys que és una vella xaruga —mormolà Núvol de Tardor—. Qui s'ha pensat que és?

Li, el secretari del Partit, va alçar els ulls del desdejuni i es va quedar mirant la seua dona. Els ulls d'ella li aguantaren la mirada i després s'apartaren. Per un moment, les paraules de l'ària li van semblar a ell molt boniques.

No són per a la meua cambra nupcial
aquestes espelmes de l'altar
no són per a la meua cambra nupcial

Ell s'afigurava Madam Fan amb les mànegues voleiant-li amb la brisa, amb l'ombra ballant-li damunt l'esglaó de formigó del seu costat.

D'on ve aquest ardor sufocant?
D'on ve aquest ardor estrany, misteriós?

Les paraules solitàries volaven per damunt de l'horitzó de pisos grisos de formigó i de la teulada de zinc de la fàbrica del Coet Espacial Número Dos de Shaoyang; creuaven el riu i passaven per la Pagoda de l'Est i del Nord, fins a arribar a les faldes dels turons de bambú i de pi, on el vent del nord hi responia amb un xiuxiueig. Li, el secretari del Partit, es va quedar un moment amb els ulls tancats, respirant en cercles, cap a dins i cap a fora, i va sentir un instant de calma profunda com un congost.

Sóc una monja jove, de setze anys d'edat,
m'afaitaren el cap quan era una jove donzella
perquè mon pare estima els *sutres* budistes
i ma mare estima els sacerdots budistes

Li, el secretari del Partit, va riure de sobte. Es va alçar i va posar-se l'abric de l'exèrcit i el barret rus de pell.

—Me'n vaig a l'oficina —digué.

Mentre marxava, la seua dona li va cridar:

—Em pensava que t'havies jubilat!

Ell no en féu cas, com sempre, i isqué.

—De què serveix un marit que no és mai a casa?

Va maleir els seus passos i va rondinar mentre retirava els plats del desdijuni. Li, el secretari del Partit, la sobresaltà tant, aquesta vegada, en tornar i contestar-li, que el bol blau li caigué i es féu testos, que s'escamparen pertot dels taulells blancs i hi feren un estampat de trossos blaus i blancs. Ell es va quedar un moment a la porta, li va cantar el vers «Sóc una monja jove, de setze anys d'edat», i llavors es va girar i se'n va anar.

Núvol de Tardor s'afanyà a anar a la porta per mirar-lo. Qui s'havia pensat que era? Què passaria si corria la brama que el seu home cantava els versos d'una xica jove?

Les oficines eren tancades; per tant, Li, el secretari del Partit, va anar caminant a la part de darrere del bloc de pisos número 7, on es va aturar i va inspeccionar la terra negra dels horts. Hi havia el vell Zhu, que amuntegava les fulles mortes amb un rasclat: cabells blancs, somriure esdentegat i pell de nadó.

—Com ha anat la Festa de la Primavera? —li preguntà Li, el secretari del Partit.

—Bé! —respongué Zhu—. Bé!

—Hi ha vingut el teu fill?

—No, és massa lluny. Massa lluny. I el teu?

—No. Havia de treballar.

Es van quedar una estona en silenci. El jovent no tornava mai a Shaoyang, ni tan sols per a morir. No tenien res, ací, només records. Li, el secretari del Partit, va observar com el vell Zhu feia un altre munt de fulles amb el rasclat. Ara hi havia dos munts de fulles, dos mosaics enderrocats de roig i negre i marró. Es va encendre un cigarret.

—En vols un?

El vell Zhu va sacsejar el cap.

Li, el secretari del Partit, va encendre's el seu i va inspirar i expirar enmig d'una llarga columna de fum. Feia gust de ranci. El tirà i

s'entaforà les mans a les butxaques dels pantalons. Observà com el vell Zhu feia un tercer munt de fulles amb el rasclat. Els tres munts formaven un triangle. El tres era un número que donava sort, però en cada munt de fulles notava la fredor del seu somni: era als cigarrets que fumava, a les coses que menjava i li tenyia el son.

–Ja ho has sentit? –preguntà el vell Zhu, tot dreçant-se i recolzant-se contra el mànec del rasclat.

–Sentit el què?

–Que tanquen la fàbrica –digué el vell Zhu.

–Que fan què? –preguntà.

–Tanquen la fàbrica.

–Aquesta fàbrica?

–Sí.

–Impossible.

–És veritat.

–No pot ser.

El vell Zhu va alçar la mirada cap al matoll de branques que tenia dalt del cap, del qual plovién les fulles que ell amuntegava amb el rasclat. Pensà en la fàbrica, es gratà el cap i digué simplement:

–Doncs, així és.

Mentre s'apressava a anar a casa, a Li, el secretari del Partit, li palpitava el cor de setanta-vuit anys. No podien tancar la fàbrica, es deia, aquesta fàbrica no. Va obrir la porta del pis i va cridar la seua dona. No hi hagué cap resposta. Va mirar a la cuina: no hi era. Va anar fins a la porta del dormitori i la va obrir, però, a banda de la pàl·lida llum del sol hivernal que s'estenia pel terra, l'habitació era deserta.

La cadira de fusta va fer un grinyol de protesta quan Li, el secretari del Partit, va seure a l'escriptori, i va tornar a grinyolar quan va arrossegar els peus per acostar-s'hi. Agafà el millor pinzell i abocà una mica de tinta d'un flascó de plàstic en un plat blanc escantellat. La tinta va ocupar mig plat, blanc i negre, *yin* i *yang*. Va

sucar el pinzell en la tinta i s'hi va decidir. Madam Fan continuava fent les seues pràctiques d'òpera de Pequín, amb un casset com a música de fons. Fan i casset es barrejaven de tal manera que ell no sabia distingir l'un de l'altre. A fora, sentia l'olor del fum de les fulles que cremava el vell Zhu, que s'anaven fent cendra.

Li, el secretari del Partit, s'inclinà sobre un full allargassat i el món es féu tot silenci, llevat del xiuxiueig del pinzell damunt del paper. Va traçar amb cura les pinzellades de cada caràcter i es va fer enrere per examinar la faena. Va agafar el segell i hi va estampar el seu quadrat roig, al final; llavors va penjar la primera pancarta de la finestra de l'estudi.

Deia:

Els nostres líders s'han embriagat amb el gust de la corrupció

Tornà a l'escriptori i agafa un altre full de paper del feix que hi tenia. Va sucuar el pinzell en tinta i va torcar allò que sobrava.

Els immortals estan gelosos de l'estil de vida dels nostres «dirigents»

Hi va estampar el seu segell roig.

Els dirigents privilegiats es masturben mirant pel·lícules verdes

I va agafar un altre full del feix.

Núvol de Tardor passà el matí al mercat. Hi comprà porc i espinacs, brots de soia i un dau de *dofu*. Quan tornava cap a casa, es va trobar amb la senyora Cao, que la va convidar a anar a jugar al *mah-jong*.

–Jugarem amb diners –digué la senyora Cao, picant-li l'ullet.

Núvol de Tardor va arrufar el nas.

–Vinga, jo li portaré la compra –insistí la senyora Cao–. Hi necessitem una quarta persona.

Es van unir a l'home de Madam Fan i a la seua filla, que estaven jugant al *mah-jong* a la cuina. Sota la taula, hi havia encés un braser de carbó que els calfava els peus, tot i que les puntes dels dits les tenien gelades. Madam Fan cantava al balcó i, de tant en tant, els llançava mirades de desaprovació a través de la finestra. Les

seues àries i la dringadissa de les fitxes que s'arrossegaven omplien el matí. Núvol de Tardor estava nerviosa, perquè començava a perdre diners, però fingia que tant li feia.

–Ja n'hi hauria prou, d'aquest fàstic de cantúria! –renegà l'home de Madam Fan.

Núvol de Tardor va riure més fort que els altres.

–Tanquen la fàbrica –comentà la senyora Cao.

–Bé –respongué l'home de Madam Fan.

–Bé –se'n féu ressò Núvol de Tardor, sense voler dir en absolut que estava bé. Arrossegaren les fitxes al voltant del centre de la taula i ella es mostrà amoïnada–. Què passarà amb les nostres pensions? –preguntà, per fi.

–Ah, continuaran pagant-les –digué la senyora Cao.

Núvol de Tardor hi va assentir, mirant d'ocultar el seu alleujament.

–I els treballadors?

–No crec que n'hi quede cap, de treballador, oi que no? –respongué l'home de Madam Fan.

–Cent, crec –digué la senyora Cao.

Núvol de Tardor va fer que sí amb el cap, per a donar suport a aquesta informació.

A l'home de Madam Fan tant li feia.

–Ja els està bé. S'haurien d'haver buscat una altra faena. O muntar-se un negoci. Cal moure's amb els temps. Què passa amb les Quatre Modernitzacions? I amb la Política de Portes Obertes? I amb l'Economia Socialista de Mercat? Que no s'han adonat que el món ha canviat?

Núvol de Tardor hi va assentir. Sí, sí, ja els estava bé. Cal moure's amb els temps.

Continuava perdent diners quan va entrar-hi corrents Préssec, la filla de Madam Fan. Estava blanca, Préssec, tan blanca que semblava malalta.

–Senyora Li, vinga de pressa –digué Préssec sense alé.

La senyora Cao va mirar Préssec arrufant les celles, ja que passava per una ratxa guanyadora.

—Senyora Li, vinga de pressa —tornà a dir Préssec, encara sense alé, i després féu una rialleta i es posà la mà a la boca—. A les finestres de sa casa hi ha penjades paraules lletges.

Núvol de Tardor va anar-hi tan de pressa com va poder, però a la cama esquerra, que estava rígida, no li agradava afanyar-se. Va baixar els esglaons i va eixir per la porta darrere de Préssec. Préssec li ho assenyalà.

—Mire, senyora Li.

Núvol de Tardor va alçar els ulls.

De la finestra de la cambra de bany penjava *Els dirigents del Partit s'estan follant les nostres filles*.

La cinquena modernització, la democràcia cobria la barana del balcó.

A prendre pel cul el Partit Comunista onejava suaument amb la brisa.

—Ai mare! —digué sense alé, i alçà la mà esquerra—. Ai mare! —tornà a dir, i la mà esquerra començà a tremolar-li.

La comunitat es va aplegar a cal vell Zhu per parlar de què calia fer. El vell Zhu va mostrar una pancarta estripada que havia aconseguit arrancar del balcó de la família Li. Va alçar-la:

El Mercedes Benz s'atura cada nit al barri de la vida alegre.

–Què vol dir? –preguntà Préssec.

El vell Zhu es va escurar el coll.

–Vol dir que Li, el secretari del Partit, està malalt –digué. Tothom hi va assentir.

–Què podem fer-hi? –preguntà Madam Fan, avançant cap al centre de l'habitació.

–Sí, no volem problemes.

Les cares es van girar cap a Núvol de Tardor, que, petita, estava asseguda en un racó i tremolava com un infant esglaiat als braços de la dona del vell Zhu, que tenia els cabells blancs. N'esperaven una reacció, d'ella, però ella no n'hi va fer cap. Es va quedar allà asseguda i tremolant. La dona del vell Zhu li va apartar els cabells de la cara.

–I doncs, ara què farem? –preguntà Madam Fan.

Tothom es va girar cap al vell Zhu. Com que ell era la persona més gran que hi havia, li tocava decidir. Van buscar paraules de consell als seus cabells blancs i a la seua boca esdentegada.

–Ha tancat la porta –intervingué Préssec.

El vell Zhu va assentir amb el cap davant d'aquesta informació i tothom va observar com pensava. Núvol de Tardor tremolava en un racó, mentre la dona del vell Zhu l'abraçava i li eixugava la suor del front.

–Li, el secretari del Partit, està trasbalsat pel tancament de la fàbrica –digué per fi el vell Zhu. La gent va aguantar la respiració tot esperant que continuara. El vell Zhu es va gratar el cap.

–Ha treballat tota la vida en la construcció de la Pàtria i ha estat un far resplendent per a tots nosaltres: hem après del seu exemple. –Hi va haver algú que es va escurar el coll–. Tota la seua vida, ha estat un membre exemplar del Partit. I Núvol de Tardor ha estat també una treballadora modèlica. –La gent va dirigir mirades de solidaritat a Núvol de Tardor, però ella no sentia ni veia res a l'habitació.– Hem d'ajudar-lo. Hem d'ajudar-lo a entendre que el tancament de la fàbrica és bo per al país. Hem d'ajudar a construir l'Economia Socialista de Mercat!

Li, el secretari del Partit, encorbat a l'escriptori, contemplava l'interior de la tassa de te, damunt la superfície de la qual girava lentament un únic gesmil, una volta i una altra. Sentia la munió de veus que s'aplegaven davant la porta. Parlaven sobre què calia fer. Hi havia el vell Zhu, així com la resta de veïns. Durant una estona, van parlar entre ells, i després van tornar a trucar amb força. L'estrèpit de tots aquells punys damunt la porta metàl·lica retronava pel pis; aleshores, hi va haver un moment de quietud, com la pluja suau.

–Camarada! –crià el vell Zhu–. Camarada!

Li, el secretari del Partit, no respongué. Se li havia acabat el paper, però encara li quedaven els llençols.

–Camarada Li! Tenim un metge, ací.

–Veí Li! –crià una altra veu.

–Cunyat Li!

Així doncs, també hi era la germana de Núvol de Tardor.

–Tot és debades –digué el vell Zhu a la congregació aquell vespre–. Haurem de cridar la família. On són els seus fills?

–Ho sap ella? –preguntà Madam Fan, tot assenyalant Núvol de Tardor.

—On són els teus fills? —li cridà l'home de Madam Fan a l'orella esquerra.

—Els teus fills! —li cridà Madam Fan a l'orella dreta.

El vell Zhu va agafar-li la mà i va mirar-la a la cara.

—Camarada. Núvol de Tardor, on són els teus fills? Volem ajudar-te. On són els teus fills? Els teus fills. Fills.

Quan ja havien perdut les esperances de rebre cap resposta i alguns ja se n'havien anat a casa, Núvol de Tardor va parlar.

—Set, sis, cinc, dos, dos, vuit, vuit, vuit.

—Pot repetir-ho? —demanà algú.

Núvol de Tardor ho va repetir.

—Set, sis, cinc, dos, dos, vuit, vuit, vuit.

El vell Zhu va agafar un bolígraf i va escriure les seues paraules.

—Deu ser un número de telèfon.

—Sí, però d'on? —digué Madam Fan—. No és cap número de Shaoyang. Els seus fills no viuen a Shaoyang. Se n'han anat al sud.

—Provarem amb totes les ciutats de la Xina —declarà confiat el vell Zhu, tot somrient mentre anunciava—: salvarem l'ànec robant-li els ous.

Mentre els residents a la fàbrica del Coet Espacial Número Dos de Shaoyang xafardejaven sobre l'escàndol de la família Li, el vell Zhu es va asseure al telèfon i va localitzar diligentment cadascun dels quatre fills de Li, el secretari del Partit. Dos eren a Guangzhou, un treballava en una fàbrica a Xangai i el quart era mestre en una escola d'ensenyament mitjà de la rodalia. Va revelar-los a cadascun que son pare estava greument malalt i que sa mare havia tingut una recaiguda. Tots van fer immediatament les maletes i van emprendre el llarg viatge cap a casa.

Totes les pancartes que Li, el secretari del Partit, havia penjat a la finestra, els residents de la fàbrica del Coet Espacial Número Dos de Shaoyang les van tirar a terra fent servir perxes llargues i canyes amb ganxos a la punta. Els veïns van aconseguir fins i tot arrancar de les baranes els llençols blancs i onejants mentre ell mirava d'impedir que tocaren la pancarta que penjava de la finestra del lavabo. Però Li, el secretari del Partit, era més vell i més llest que tots ells: encara li quedava un llençol, que li bastava per a la seua protesta final.

Va entrar a l'habitació i va notar com li tremolaven les mans en estirar del llençol de damunt del llit. Com que el llençol s'hi va resistir un moment, va fer una estrebada violenta. Els plecs van lliscar de sota el matalaf i el llençol féu un remolí en l'aire abans de caure a terra de cara per avall, amb una punta encara subjectada amb fermesa pel puny de Li, el secretari del Partit. Va estendre'l a terra i va enganxar-lo sota la pota del llit per tal que quedara ben clavat, i aleshores va començar a caminar cap enrere, a passes lentes. Tot seguit, va enrotllar el llençol amb mans decidides, que no van cessar en la tortura fins que el llençol es convertí en una soga blanca de cotó. Va continuar enrotllant fins que les fibres van fer grunys de protesta, i llavors va donar una volta més al rotle i l'extrem de la soga va començar a doblegar-se i a adoptar la forma d'un dogal.

Quan va creure que ja n'hi havia prou, Li, el secretari del Partit, va pujar al llit i va alçar la mà per estirar l'eix del ventilador. Semblava prou ferm. Va lligar la soga al ventilador amb un nuc de la mida d'un crani i llavors va baixar. A l'edredó de cotó, que feia olor d'estar acabat de llavar, hi van quedar marcades quatre petjades brutes. Es va imaginar que la seua dona hauria de tornar a llavar el llençol i s'ho va recriminar en silenci.

Amb mans tremoloses, Li, el secretari del Partit, va espolsar els seus darrers passos i es va allisar els cabells cap enrere, alhora que respirava fondo. Per un moment se li va aparéixer la cara de la

seua dona –ella ho entendria, va pensar, ella sabia el que la fàbrica significava per a ell– i tot seguit va tornar a respirar fondo, però això no li va calmar els nervis. Va fer una ullada a l’habitació: damunt l’escriptori hi havia el pinzell i el plat tacat de tinta. Sí, això és el que havia de fer. Va agafar el pinzell i va escriure enormes caràcters negres a la paret de l’habitació, estirant-se fins a dalt per als caràcters superiors i ajupint-se fins a baix per als inferiors. A mesura que escrivia, la tinta regalimava i feia que els caràcters es fongueren els uns amb els altres, com si estigueren fent colla en senyal de solidaritat.

Continuaven regalimant mentre Li, el secretari del Partit, esbandia la tinta del pinzell i el tornava a posar al suport de porcellana. Aleshores va tancar el flascó de tinta i es va girar de cara al llit. Va comprovar que tenia els cigarrets a la butxaca del pit, es va llevar les sabates, va deixar-les ben arranjades l’una al costat de l’altra i hi va pujar. El tou matalaf se li engolí els peus i ell es balancejà com algú que va a bord d’un vaixell, tot agafant-se a la soga per a recuperar l’equilibri. Quan ho va aconseguir, va encendre’s un cigarret i va posar el coll al dogal, que li descansava damunt dels múscles com el braç d’un amic de confiança.

Mentre fumava, les mans de Li, el secretari del Partit, tremolaven terriblement. Llançà el cigarret a mig fumar. Tancà els ulls. Respirà fondo.

I féu un pas.

Més enllà del llit.

El dogal es va estrényer lentament i Li, el secretari del Partit, va maldar per respirar, arrapant-se el coll amb els dits. Els peus feien puntellons violents; els llavis se li escorçaven amb una ganyota de desesperació. La respiració se li va convertir en un seguit d’esbufecs estrangulats. Va començar a rajar sang d’on s’havia arrapat amb els dits. Al cap d’uns moments, la violència dels puntellons va alentir-se fins al ritme d’un vals irregular. En obrir-se-li els budells, va començar a regalimar-li l’orina per les cames. Els esbufecs van

esdevenir un gloc-gloc. Es va quedar bocabadat com un peix que la mar ha llançat a la platja. Els ulls li saltaven.

En un instant, el dolor que l'estrangulava es va esvair: les paraules de la paret li ballaven i s'ajuntaven, i la darrera cosa en què es van fixar els seus ulls, que maldaven per veure, fou un fil de tinta que regalimava paret avall.

La tinta es va eixugar i es va convertir en una fina crosta negra damunt l'algeps blanc, alhora que davant la porta del pis de Li, el secretari del Partit, s'hi aplegava una gentada. El vell Zhu els donava instruccions mentre hi duien un mall. Feu-vos enrere, cridava, feu-vos enrere. El mall es va alçar i a les habitacions buides van ressonar veus que cridaven i el retrò dels colps de mall. Li, el secretari del Partit, no va sentir res, penjat dalt del llit, quiet després de les estrebades esporàdiques, amb els peus immòbils.

Una volta tingueren la porta de metall doblegada i torçada, van obrir-la a puntellades, i els residents de la fàbrica del Coet Espacial Número Dos de Shaoyang van entrar-hi corrents. La munió en estat de pànic va escampar-se pel pis, però el vell Zhu va anar directament a l'habitació tancada i la va obrir. El cos de Li, el secretari del Partit, penjava del sostre, i els peus se li engronsaven lleugerament pel corrent d'aire que entrava per la porta. El vell Zhu es va aturar i va sacsejar el cap, i va notar com l'impacte l'ennuegava. Sense alé, va tremolar i va sentir com se li congriaven les llàgrimes a l'estómac i començaven a pujar.

L'home de Madam Fan va ajudar el vell Zhu a baixar el cos. Tots dos s'esgarriaren de veure el cap encara calent que es desplomava de manera antinatural des del coll estirat, i les cames que deixaven una taca freda d'aigües residuals damunt del llit. L'home de

Madam Fan li va tancar els ulls fits mentre el vell Zhu es rentava les mans, fatigat. L'home de Madam Fan va arrufar el nas en veure que li havia caigut merda damunt d'ambdues sabates. El vell Zhu va alçar els ulls i va veure, entre llàgrimes, els caràcters negres a la paret, el missatge final de Li, el secretari del Partit:

L'honor i la riquesa són ràfegues de vent
que bufen una estona i després desapareixen.

Aquella nit, la lluna va eixir pel cel de l'est abans que els núvols de tempesta se li rebolcaren a sobre. Gruixuts núvols xops que ancoraren dalt de la fàbrica i començaren a ploure. Les primeres gotes van ressonar amb força en estavellar-se contra el vidre de la finestra. Els espetecs individuals van augmentar fins a convertir-se en un tro, igual que els petards que havien celebrat la Festa de la Primavera feia només quinze dies.

Mentre queia la pluja, Núvol de Tardor estava asseguda i sola i feia ruflets sota la llum freda i atzurina de l'espelma, amb la pena regirant-se-li lentament a la panxa. Llàgrimes d'aigües van amuntegar mil capes de fred, un fred tan brutal que li va estabor-nir la carn. Al vell Zhu, el món li semblava insuportablement humit, i va agafar una espelma per a fondre la seua malenconia amb una copa de vi. Madam Fan va maldar per cantar els seus versos d'òpera, *Sóc una monja jove, de setze anys d'edat; m'afaitaren el cap quan era una jove donzella*; però el soroll de l'aigua que queia ofegava la veu.

De nit, el cel, agressiu, va abocar la seua ira damunt la fàbrica, i negà tant els arrossars de la rodalia com els carrers. Les clavegueres van rebentar, el riu es va desbordar, la pluja no deixava passar la llum als carrers.

Al sostre del pis de la família Li hi havia una gotera. L'aigua s'escolava per la teulada i lliscava per l'eix del ventilador. Confluïa a

la part de baix del ventilador, s'hi aplegava, creixia fins a convertir-se en una goteta i saltava. Sense que la vera ningú, en aquella habitació buida on hi havia les darreres ratlles de Li, el secretari del Partit, l'aigua va degotar fins a fer miques aquella llarga nit.

El vell Zhu es va despertar sota un cel guarnit de núvols negres i es va afigurar que estava submergit en aigua. Queien sense parar gotes de pluja, que s'estavellaven contra teulades i finestres com jade que es destrossa. Li va tornar la imatge de Li, el secretari del Partit, penjat pel coll estirat d'una soga feta de manta de cotó. Va notar l'hivern als ossos com no ho havia fet mai abans. Va alçar-se enravenat del tou matalaf i va veure que durant la nit havien caigut totes les fulles. Madam Fan va eixir al matí per cantar les seues àries. Dreta al balcó, es va escurar el coll i el món va aguantar la respiració, però l'única cosa que hi va seguir fou un silenci que agullonava la pell.

La quietud va despertar Núvol de Tardor. Havia somiat que era a la vora d'un llac gris a l'alba i contemplava un bot que surava més enllà del promontori. Es va incorporar i per un moment es va preguntar per què feia la impressió el món de ser tan feixuc, però llavors va recordar la mort del seu home i es va tornar a quedar esclafada. Intensificava la seua solitud el barboteig implacable dels records, totes les seues antigues i lamentades baralles escenificades de nou. Núvol de Tardor va seure a taula i va beure una mica de te verd i fred que havia sobrat de la nit abans. Estava amarg i espés, però no en sentia el gust. L'aigua degotava a l'habitació buida; el pis era ple de l'eco de passos.

Núvol de Tardor va buscar consol en la tassa, tot agafant-la amb força, mentre la pluja estirava els vidres de les finestres. Li vingué de nou a la ment la imatge del bot que surava cap a la mar. El bot es va esvair sense deixar ni una sola ondulació i el seu cor se'n va anar surant darrere. Va lluitar contra una onada d'odi cap

al marit que l'havia abandonada a la deriva a l'extrem llunyà de la solitud; però era massa esgotador mantenir l'odi, l'únic que sentia era el buit de la pèrdua.

El vell Zhu va eixir rasplet en mà, però hi havia tantes fulles que no sabia per on començar. Una ràfega glaçada li va pentinar els ossos de vell i els òrgans li van tremolar. Sota la fressa dels arbres negres, va alçar els ulls i va veure un llum encés al pis de Li, el secretari del Partit. Dins del quadrat de la finestra hi havia la cara de Núvol de Tardor, amb la mirada fixa en la senda, buscant una persona que no tornaria a venir mai més. Va mirar les fulles i va sacsejar el cap. Queien i tornaven a créixer any rere any, però el seu cos no feia més que envellir. No tenia cap sentit, tot allò. Les branques van remorejar amb una altra ràfega glaçada, el vell Zhu va deixar anar un llarg sospir i va començar a apartar les interminables fulles mullades amb el rasplet.

Semblava que la pluja amainava quan va parar un camió, amb els blancs fars davanters pàl·lids enmig de la boira freda. Un home que fumava la burilla xopa d'un cigarret va baixar i es va dirigir cap al vell Zhu.

—És aquesta la casa de Li, el secretari del Partit? —va cridar l'home, amb el baf de la respiració suspès en l'aire.

El vell Zhu es va eixugar la cara en alçar els ulls.

—Sí.

L'home va cridar «A treballar!» en direcció al camió, d'on van baixar d'un salt cinc camperols que van començar a descarregar pals de bambú, els quals, després de colpejar la grava, tremolaven un moment i es quedaven quietes. Els homes treballaven sense tenir la necessitat de parlar, tot lligant pals mentre la pluja degotava dels arbres i les poques fulles que hi restaven queien a terra engronsant-se. Quan l'estructura estigué en peu i ben fermada, van baixar un tendal de plàstic del camió i el van estendre a la part de dalt. Va inflar-se amb la brisa com un ocell que alça el vol, fins que el van lligar i el van subjectar a terra amb pedres i rajoles. La

coberta de plàstic tenia ratlles roges, blaves i blanques. El roig, pel Partit Comunista; el blau, pel cel; el blanc, per la mort, la neu de l'hivern i la pàgina no escrita.

Els camperols van acabar la faena i van tornar a pujar al camió. El vell Zhu va tremolar per la humitat. Com que la roba i la carn no el protegien del fred, va sentir el fred de la llum de la lluna reflectida a la seua tomba. Es va inclinar per a continuar amb la faena, va arrancar amb el rasclat munts de color a la terra i va sentir un moment de caliu a l'ànima. Va pensar en el suïcidi de Li, el secretari del Partit, i en el tancament de la fàbrica, i va mirar d'encaixar-ho en tot allò que sabia del món.

—On és la vídua? —cridà el conductor del camió mentre feia una última revisió de la marquesina.

El vell Zhu va assenyalar amb el cap la finestra on el rostre pàl·lid de Núvol de Tardor mig semblava un fantasma, entre els reflexos del vidre.

—Quina mena de funeral creu vosté que vol? —preguntà l'home.

—El millor —digué el vell Zhu.

—És rica?

El vell Zhu va somriure.

—Ací no és ric ningú.

—Treballa?

—Està jubilada.

—I la fàbrica?

—És tancada.

L'home va escopir la burilla del cigarret, que va caure a terra.

—Totes les fàbriques són tancades.

El vell Zhu no va respondre. Les fàbriques tancades eren una cosa que no entenia.

—Tothom en aquesta ciutat de merda està sense faena. —L'home féu un puntelló a una pedra i tot seguit rigué de sobte.— Sobretot quan els presentes la factura!

El vell Zhu es va dreçar.

—No s'amoïne que cobrarà.

L'home va observar-lo i per un moment se li va endurir la mirada. Aleshores es va girar i va dirigir-se cap al camió.

—Recorde, volem el millor! —li cridà el vell Zhu. Cabells blancs, pell vella i terrible por a la mort. L'home no hi va fer cap resposta, sinó que va pujar a la cabina, va donar gas al motor i va marxar. El vell Zhu va observar com el camió tornava a desaparèixer enmig de la cortina de pluja grisa. Al seu darrere, no va deixar res més que marques al fang, un núvol de fum que sortia arremolinant-se del tub d'escapament i la marquesina per al funeral a l'ombra dels arbres.

Van instal·lar les despulles de Li, el secretari del Partit, damunt d'una taula vella de fusta i van cobrir-les amb una tela roja. Havien abillat el cos amb un vestit blau de Mao, botonat fins al coll. Tenia un distintiu roig i daurat al muscle dret i una expressió grisa i incòmoda als llavis. A l'extrem de la taula, el vell Zhu i els veïns hi van portar una calaixera vella. El vernís s'havia esvaït arran de generacions de mans, els poms de llautó s'havien fet negres pel temps. El vell Zhu va llevar-ne la pols amb la mà i va estendre un drap blanc a sobre, amb una foto del difunt. Ja no era una calaixera, sinó un santuari.

No es posaven d'acord sobre quines havien de ser les ofrenes funeràries tradicionals, de manera que els objectes van anar acumulant-se al llarg del matí segons les ocurrències de la gent. Núvol de Tardor va cuinar tripada de porc i pebrots verds coents i va posar-los en un plat damunt la taula. S'hi va quedar mirant les soles de les sabates del seu home, que feien gairebé un angle recte, i va pensar en com li agradava a ell aquell plat. Va pensar que tant de bo li l'haguera fet cada dia, per a desdejunar-se, dinar i sopar. Volia cuinar tots els seus menjars preferits, i va imaginar que aquelles olors que feien venir aigua a la boca potser el farien alçar-se entre els morts.

La dona del vell Zhu va acariciar els cabells a Núvol de Tardor i va asseure-la a prop del cos. Va consolar Núvol de Tardor mentre Madam

Fan canviava les ofrenes de lloc i posava un pot d'encens a la part de davant. Madam Fan va tenir cura de la prominència del menjar, la foto i el pot, i aleshores es va escurar el coll i va preguntar:

–Hi ha algú ací que tinga llumins?

L'home d'una veïna li va donar els seus, i ella va encendre les dues espelmes roges mentre hi entrava ranquejant un estol de dones majors, que havien sorgit del no-res i que es van asseure al mig de l'espai cobert per la marquesina. Entre totes tenien mitja boca de dents i portaven draps blancs embolicats al cap.

–Vege's tu! Espelmes roges en un funeral –xiuxiuejà una–, això du mala sort –i totes tocaren l'ase i sacsejaren el cap en direcció a Madam Fan, que els tornà la mirada, furiosa, i mormolà prou fort perquè se sentira:

–Tant se val roig o blanc.

Les velles xarugues es van posar còmodes i van començar a plànyer-se, encoratjant-se les unes a les altres, però després van perdre la concentració i van començar a xarrar. Van parlar en veu alta del cost de la marquesina, del malbaratament dels regals funeraris, de la vida del difunt i de la mala sort que tindria ara la seua família. Madam Fan va fer mans i mànegues perquè se sentiren incòmodes, però elles ni es van moure. Havien vingut a passar el dia.

Núvol de Tardor no sentia els comentaris de les velles. L'únic que veia i sentia era el passat, atrapat en el present i voltant sense parar. La gent entrava a la marquesina i desfilava per oferir corones de paper de colors, i llavors Núvol de Tardor alçava la vista dels records, que eren més reals que les seues cares, i somreia breument. Cada vegada que venia algú, les velles es feien colzades, deixaven de parlar i es planyien una mica més. Al cap d'una estona, Madam Fan els va donar cinc iuans, amb l'esperança que així se'n anirien, però elles es van negar a ser subornades i es van plànyer una mica més fort en canvi. S'engronsaven damunt les seues anques velles i ossudes, es xuplaven les genives mentre l'encens de sàndal s'elevava en l'aire, i sanglotaven i anaven perdent força a mesura que les

espelmes roges desprenien remolins de fum negre i augmentava la penombra del crepuscle.

Finalment, la filera de gent que es dolia va anar minvant, per aquell dia, i els espectadors es van avorrir i se'n van tornar a casa per a sopar. Un d'ells va tornar-hi amb una mica d'arròs que havia sobrat, per a alimentar els tristos. Les velles van mostrar agilitat i decisió, ja que van acudir ranquejant per ser les primeres de la fila. Menjaren amb deler, i van deixar els bols ben escurats amb els palets. Aleshores consideraren que havien fet bé la seua faena, s'alçaren i se n'anaren.

–Quines dones més amables –digué Núvol de Tardor, mirant com marxaven.

–Sangoneres –pensà Madam Fan.

A l'hora foscant, un escamot de corbs vesperins van tornar als nius. Núvol de Tardor va tremolar, no de fred, sinó perquè estava esgotada de sentir les veus del seu cap i perquè una nit sense l'home semblava insuportablement llarga. Es va alçar per a tornar al pis, però llavors els corbs aletejaren a les branques i grallaren en senyal de censura. Tothom va mirar cap als ocells negres amb expressió de súplica, però ells van tornar a aletejar i a grallar.

–Crec que m'hauria de quedar –digué Núvol de Tardor.

–Et moriràs de fred –insistí la dona del vell Zhu.

Però Núvol de Tardor es va negar a moure's. La dona del vell Zhu anava d'ací cap allà, al seu voltant, però ella no es va bellugar.

–Aquest és el darrer moment difícil que compartirem –digué, de manera que li portaren edredons de les seues cases i Núvol de Tardor se'ls embolicà pels muscles per a calfar-se el cos fràgil. Asseguda, es va torturar tornant en la seua imaginació al matí de la Festa dels Fanalets i impedingint al seu home que agafara el camí que el conduiria a la mort. Va fantasiar amb deu mil finals possibles, però va tornar-ne per a trobar-se en aquest, sola.

Pels volts de les deu, un grup de músics cansats va entrar atropelladament, fugint de la pluja, i es va quedar allà, enmig de les flames de les espelmes. Hi havia tres homes majors que portaven un amplificador i un altaveu pesant. Anaven encorbats i el cap els sobresortia dels muscles com si foren tres velles tortugues. Darrere d'ells hi havia una xiqueta, vestida amb samarreta blanca i texans, que acariciava una bossa transparent de plàstic amb un micròfon a dins.

—És açò el funeral de Li, el secretari del Partit? —preguntà la xiqueta a la figura que hi havia al costat del taüt.

Núvol de Tardor respongué:

—Sí.

La xiqueta va exhalar un llarg sospir i es va deixar caure damunt del banc, i els vells van començar a traure l'equipament. Un tenia un parell de símbols, un altre un tambor, mentre que el tercer, assegut, afinava les cordes del seu *erhu* i començava a tocar. La xiqueta va traure el micròfon de la bossa i es va posar a cantar. Cantava les cançons d'amor modernes que sentia a la ràdio, plenes d'amor i de mancaça i d'amor una altra volta, que arribaven amplificades a la nit fosca i plujosa. La gent, asseguda als seus pisos freds, escoltava la bonica veu: era jove i suau i acariciava, plena de les esperances que ells havien anat perdent al llarg dels anys.

La xiqueta cantava als esperits mentre les espelmes roges es consumien del tot, i llavors se'n va anar. La foscor s'engolí la marquesina i els músics van deixar de tocar. L'únic que se sentia eren els sanglots suaus de Núvol de Tardor.

—Quina hora és? —xiuxiuejà la veu de la xiqueta.

Un encenedor va projectar una flama momentània, groga, amb una aurèola blava, i un dels homes va dir en veu baixa:

—Gairebé mitjanit.

—D'acord, anem-nos-en a casa —digué la xiqueta, i marxaren.

Els músics van tornar la segona nit: una xiqueta i tres vells que van entrar des de l'ombra. Es van quedar enmig de la resplendor taronja de la llum del fanal i van traure els instruments en silenci, mentre la xiqueta tossia per escurar-se el coll, es passava la mà pels cabells mullats i respirava fondo.

La gent, asseguda en silenci, esperava als seus pisos que la xiqueta començara a cantar les darreres cançons pop de Taiwan i Hong Kong. Eren cançons amb lletres de cors trencats, amb paraules que van transportar Núvol de Tardor a un temps, cinquanta anys abans, en què ella havia cantat també cançons d'amor, abans que l'amor esdevinguera burgés. Estava encara perduda en el passat quan va sentir un ruflet enmig de la música. La xiqueta estava plorant mentre cantava: llàgrimes negres com diamants li solcaven les galtes. Era com si estiguera cantant tota la tristor que cabria a la seua vida: o això o la mort de Li, el secretari del Partit, li havia arribat al cor.

–Porteu-la a casa –digué Núvol de Tardor–. És massa jove per a cantar en la vetla d'un difunt.

Els vells van avançar cap a la llum de les espelmes, arrossegant els peus, i ella els va escorcollar les cares extenuades de tortuga i els ulls vells i brillants que guspirejaven amb flames d'espelma en miniatura.

–Necessitem els diners –digué un d'ells.

–La nostra néta... –començà un altre, però Núvol de Tardor l'interrompé.

–No li ho diré al cap. Deixeu-la descansar.

Els vells van seguir el seu consell i se'n van anar a casa. Ja no hi van tornar.

L'encens va cremar a la marquesina sis dies sencers, mentre les espelmes roges anaven degotant les hores solitàries. De matí, la gent hi duia més corones, banderoles grogues i retalls de paper blanc en senyal de dol. Els retalls de paper es penjaven del sostre,

mentre que les corones s'arregleraven als costats de la tenda i amb les banderoles es guarnia el taüt. Uns altres portaven oripell i bombetes de colors, de tal manera que al final la marquesina era una exhibició de corones i lluentor que il·luminava un món gris, amb el color dessagnat per la pluja interminable.

Els amics i els familiars van prendre el relleu de la banda de karaoke. Figures sense joventut ni vellesa es quedaven jugant a les cartes per a fer companyia a Núvol de Tardor i al cos de Li, el secretari del Partit, mentre un casset tocava melodies militars fins al matí. De vegades, Núvol de Tardor s'asseia amb els homes que jugaven al *mah-jong* o a cartes i escoltava com feien broma i reien per animar-la.

La cinquena i darrera nit, la pluja va cessar. Núvol de Tardor va eixir i es va inclinar damunt del cos. N'apartà la tela roja i mirà la cara del seu home: tenia els globus dels ulls enfonsats al crani i els llavis grisos, i el cos estava d'allò més quiet. Va mirar-lo per darrera vegada, va pensar paraules secretes de comiat i recriminació i després va tornar a cobrir-li la cara amb la tela roja.

El matí del funeral, un camió que portava familiars del camp es va avariar i aquests van arribar amb tractors mitja hora tard; un grup d'invitats oficials es va adormir; la banda es va quedar sense trompetista; i una colla de cosins vells i importants es va negar a anar-hi amb taxi i es va entestar a fer el camí a peu. Hi va haver desori i confusió. Núvol de Tardor tremolava amb el vent del cementeri mentre es feien telefonades sorolloses i travessaven la ciutat a corre-cuita missatges desesperats.

Quan per fi tot estigué preparat, la comitiva va anar eixint per les portes de la fàbrica. Hi havia una gran multitud d'espectadors expectants, que va callar quan va sortir el seguici, encapçalat per un home amb una pancarta que enumerava les realitzacions de Li, el secretari del Partit. El seguien una colla de cinquanta fami-

liars masculins, que portaven les llampants corones, i la banda de música, on cadascú desfilava i tocava amb el pas canviat. Els espectadors, emocionats, van contenir la respiració en veure Núvol de Tardor vestida de blanc i amb les galtes tacades de sutja. Es feren comentaris d'aprovació sobre el que havia costat el taüt, que es carregà en un baiard portat per setze homes. Tot seguit venia una munió d'amics i parents, molts dels quals vells i febles; una banda tradicional de caramelles, gongs i tambors; tres sacerdots budistes a temps parcial que se sabien de memòria el *Sutra* del Diamant; i, finalment, un grup de xiquets que corrien i jugaven i xisclaven, esvalotats.

La comitiva va omplir els carrers i va provocar embussos de trànsit de tres hores arreu de la ciutat. Els transeünts volien saber qui era, quina edat tenia, com va morir. Conductors enfurismats de cotxes i camions feien sonar els clàxons i s'abocaven per les finestres per cridar «vinga, tireu endavant; aparteu-vos del mig!», mentre els policies de trànsit feien un descans per a fumar-se un cigarret.

La banda de música va respondre als crits de fúria portant-se els instruments als llavis i fent un llarg toc. La banda tradicional no volia ser menys i es va posar a colpejar els gongs i a fer xiular les caramelles i les flautes, i els monjos a temps parcial que anaven al final del seguici es van sumar al maremàgnum de soroll entonant els seus *sutres* i fent un cloc! de tant en tant amb els blocs de fusta. El darrer de tots era el que tocava el trombó, que es va aturar per traure's una pedra de la sabata. Saltà a peu coix, corregué per agafar el seguici i féu un toc, sense alé, per a ajudar els seus col·legues abans que el soroll discordant s'anara esmorteïnt.

El funeral va zigzaguejar per Shaoyang en direcció a l'Incinerador Número Quatre i va topar amb algunes altres comitives funerals que anaven al mateix lloc. Les bandes competien entre si; els acom-

panyants del dol es barrejaven tot formant un batibull borrós de gent; les pancartes i les realitzacions es confonien i es perdien. Préssec s'agarrava a Núvol de Tardor, mentre Madam Fan maleïa i escometia sense mirar els cossos que l'envoltaven. El vell Zhu s'obria pas a empentes entre la confusió i els homes que portaven el baiard empenyien darrere d'ell. Va travessar la gentada a braç partit fins a la porta i va aconseguir lliurar el cos al funcionari que tocava. Va pagar la factura de cent iuans i li van donar un rebut segellat per a recollir les cendres.

–Torne demà –li cridà el funcionari–. El següent!

–A quina hora?

–Que és sord, vosté? Demà, li he dit!

–I les corones, què? –preguntà el vell Zhu–. Poden entrar-hi amb el cos?

El funcionari es va girar i va assenyalar un gran contenidor on els acompanyants del dol estaven abocant les corones.

–Les corones, allà!

Enmig de la confusió que regnava a l'Incinerador Número Quatre de la ciutat, els acompanyants del dol es van separar i es van perdre, i van anar allunyant-se sols o en petits grups com tropes que es retiren després d'una derrota abassegadora. N'hi havia que llançaven les corones al carrer, on la gent les trepitjava; uns altres anaven a menjar alguna cosa; però la majoria només volien tornar a casa i tancar la porta. El vell Zhu va travessar els carrers a corre-cuita, amb el rebut per a recollir les cendres, i va localitzar la seua dona a la vorera, un bon tros davant d'ell. Esquivant cotxes i bicicletes, va agafar-la, aferrant-se amb desesperació al tiquet. Ella alçà els ulls per mirar el seu home, vell i sense alé, i forçà un somriure; caminaren junts i en silenci, amb l'ossada ranquejant.

–Tinc gana –digué el vell Zhu a la dona.

–Sempre en tens, de gana –digué ella, però, en sentir-se el to de reprimenda en la veu, s’ablaní. Tornà a mirar-lo i digué, amb veu més suau:– Sí, jo també en tinc.

Caminaren plegats, i el vell Zhu se sentia millor perquè era amb la seua dona i tots dos tenien gana. La gana era un sentiment fiable: tenia una simplicitat que no tenien ni l’amor ni la pena.

A la fàbrica del Coet Espacial Número Dos de Shaoyang, hi havia un camió aparcats sota els arbres i quatre camperols estaven desmuntant la marquesina funerària. Amb les corones i els diners de paper que hi restaven havien fet una foguera, i damunt les flames suraven cendres blanques.

–Vés amb compte que ningú no furte res –li xiuxiuejà la seua dona, de manera que el vell Zhu entrà a la marquesina a mirar. Va organitzar la retirada de la calaixera i de la taula. Van tornar a Madam Fan l’encenser verd de bronze i van abocar el menjar en un poal de les escombraries que hi havia a prop. Agafà un feix de diners de paper i un retall d’un televisor i els llançà al foc. El retall va elevar-se sobre la columna d’aire calent i de cendres, i se’l va emportar la brisa. Va observar-lo solcar l’aire al llom del vent de l’est i es va girar per a anar-se’n a casa.

Després de sopar, el vell Zhu i la seua dona van anar a visitar Núvol de Tardor. Els llums del seu pis estaven apagats; per tant el vell Zhu va trucar-hi amb suavitat. No hi va haver resposta, de manera que va tornar a trucar i va escoltar l’obstinat silenci.

No res.

–Deu estar dormint –digué el vell Zhu a la seua dona, i ella féu que sí amb el cap. Van baixar les escales i se’n van anar al llit, i aquella nit el vell Zhu va dormir tan profundament com una pedra que s’ha engolida l’oceà.

A l'horitzó vespertí de Shaoyang, cremava el punt d'un fanal budista al monestir de la Puresa Universal. De lluny estant, no semblava més que un gra brillant d'arena blanca, però sota la seua llum, un monjo cantava el *Sutra* del Lotus per l'ànima de Li, el secretari del Partit, tot dissipant l'aura de la mort. El monjo llegia les paraules amb diligència i colpejava un gong cada volta que passava plana. A altes hores de la matinada, va arribar a l'estrofa final, es va embarbussar amb el darrer vers, el va repetir i llavors va fer sonar el gong tres vegades, el ressò de les quals va anar esmoreint-se fins a convertir-se en un record.

El monjo va mirar-se el rellotge i va renegar:

—Merda!

Era massa tard per a anar-se'n a casa. Es va arrupir sota una manta i va dormir sense somiar.

Mentre dormia, la flama del fanal va anar consumint-se, i l'estàtua de Guanyin va veure, amb els ulls pintats serenament i plens de compassió, com eixien gradualment dels caus els ratolins famolencs. Mentre aquests rosegaven les ofrenes sagrades, la lluna va enfilar-se a les branques i va transformar la rosada en una gelada blanca com la neu.